

Література:

1. Дишко І. Ю. Теоретичні підходи до процесу залучення прямих іноземних інвестицій. *Актуальні проблеми економіки*. №5 (131). 2012. С. 102-107.
2. Прохорова М. Е., Лотоцька Ю.В. Теорії впливу іноземних інвестицій на економічне зростання країни. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ*. Серія: економіка, право, політологія, туризм. № 1-2 (2012). Том 1. URL : <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/5983/6717>.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ: СУЧАСНІ РИСИ, НАПРЯМИ РОЗВИТКУ І ПРОБЛЕМИ

Дем'янов Г.О.

*Науковий керівник: Нікітіна А.В., к.е.н., доцент
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця*

На сьогоднішній день багато сфер діяльності людства схильні бути під впливом процесів глобалізації та їх формою, а саме – економічною інтеграцією, що вже стала невід'ємною частиною світової економіки. Подібні процеси і інтеграції в наш час стали вкрай впливовими. Їх вплив полягає не тільки у розвитку національної економіки, а й у прискоренні появи транснаціональних корпорацій. Транснаціональні корпорації (ТНК) – це найбільші і найбільш розвинені компанії, які включають у себе підрозділи або відділення в двох або більше країнах [1]. Активна участь даних компаній в економіці, культурі, політиці і всякого роду міжнародних явищах обумовлюється їх особливістю управляти своїми активами на територіях не тільки свого, але і інших держав. Таке залучення в міжнародні процеси говорить про те, що діяльність будь-якої ТНК є важливою для як окремої держави, так і всього світу. Актуальність вивчення ТНК обґрунтовується особливостями даних компаній, які здатні прямо і опосередковано впливати на розвиток держав та світової економіки.

Конкуренція є одним з найголовніших засобів впливу ТНК на світову економіку. З огляду на те, що для ТНК властиво мати величезний оборот продукції і засобів, при направленні доходу з вже освоєних напрямків ринку на поліпшення і розвиток нових напрямків ТНК відкриває собі можливості для заняття своїми продуктами висококонкурентних позицій у світовій торгівлі. Однак подібна конкуренція також призводить до проблем на ринках місцевих виробників, чий товар заздалегідь є більш затребуваним, бо виробники знають свій ринок краще, ніж транснаціональні корпорації. Це робить введення продукту і його продаж більш важким процесом і уповільнює інтеграцію корпорації в певний напрям.

На даному етапі розвитку ТНК являють собою компанії, що постійно розвиваються та використовують свій вплив на міжнародні економічні відносини і міжнародні відносини в цілому для більшого розвитку. Характеристики даних компаній є важливими у впливі на міжнародні

відносини. До таких характеристик відносяться: територія для реалізації, безліч підрозділів і відділень, що дозволяють здійснювати виробництво без особливих складнощів, людські, наукові та природні ресурси інших країн. Таким чином, ТНК є ефективними компаніями щодо участі в міжнародному поділі праці і ресурсів. Однак вплив іншої держави, в якому проводиться інтеграція, також є проблемою. При величезному оподаткуванні прибутку або ж і зовсім заборону на виробництво в певному регіоні, ТНК можуть закрити свої філії й втратити прибуток через дії і певної політики держави, в якій вони працювали.

Також важливі дії не тільки самої держави, але і політиків, депутатів, чий рішення або проекти можуть призводити до того, що товар так й не потрапляє на прилавки магазину. Така бюрократія найчастіше відлякує ТНК і не дає можливість для створення свого підрозділу в певній країні.

На даний момент ТНК мають величезну владу як у світовій економіці, так і в загальних світових відносинах. ТНК своєю владою і своїм розповсюдженням створюють вплив на торгівлю, винаходи та інвестиції в світі. Так, наприклад, в Америці більше, ніж половина операцій, які пов'язані з експортом, знаходяться під контролем ТНК. В інших розвинених країнах відсоток таких операцій не набагато менше. Приблизно 30% світової торгівлі будь-яким шляхом пов'язані з ТНК [2]. Однак це не є кінцевою точкою для ТНК, бо їх влада буде лише збільшуватися. Найбільш вірогідними перспективами розвитку ТНК можна назвати заняття лідируючої позиції на міжнародному ринку у секторі фінансів, завоювання нових територій і ринків, поліпшення відносин з державами, збільшення і розвиток економічних показників серед середніх і великих корпорацій, введення в глобальний процес інтеграції малі та середні ТНК, підвищення впливу в країнах, що розвиваються. Також існує проблема лідирування переважно корпорацій США і Китаю в світових списках лідерів ТНК. Це сприяє меншій конкурентності серед держав. Тому потреба в різноманітності ТНК лише збільшується.

На даний момент роль транснаціональних корпорацій у впливі на міжнародний ринок, міжнародні відносини, світову політику і культуру велика. З часом ця роль буде тільки збільшуватися через всесвітній процес глобалізації. Постійні інвестиції в ТНК, оволодіння новими територіями, ринками і напрямками в продукціях, впровадження в майже кожен галузь світового господарства і міжнародних відносин дозволять ТНК в майбутньому більш ефективно працювати в світовій економіці, ставати більше, залучати в світові процеси глобалізації малі та середні ТНК, виробляти мобільність у проведенні більшої частини великих угод тощо. Незважаючи на певні проблеми ТНК, на зразок проблем з конкуренцією на свідомо програшному ринку, домінуванні Китаю і США серед світових корпорацій і регіональної бюрократії, ТНК продовжують реорганізовувати промислові структури і збільшувати ефективність в рамках транснаціональності.

Література:

1. Крылова Е. М. Транснациональные корпорации: современные черты и направления развития. *Актуальные исследования*. 2020. №13 (16). С. 54-56.
2. A. Murphy, H. Tucker, M. Coyne, M. Touryalai. Forbes GLOBAL 2000 The World's Largest Public Companies Forbes. 2020. URL: <https://www.forbes.com/global2000/#c740dd4335d8>.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Красноруцький Д.О.

*Науковий керівник: Нікітіна А.В., к.е.н., доцент
Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця*

На сьогоднішньому етапі розвитку вітчизняної економіки з урахуванням високого ступеня інтеграції України до системи міжнародної торгівлі, визначальним фактором для формування сталого розвитку соціально-економічної системи є розвиток експорту товарів та послуг. Враховуючи специфічні риси української економіки та структуру зовнішньої торгівлі, саме експорт продукції аграрного сектору забезпечує стабільні валютні надходження до країни, виступає в ролі засобу посилення фактору присутності на зарубіжних ринках, посилює загальнонаціональні позиції у світовій торгівлі та стимулює зростання обсягів вітчизняного виробництва. До того ж висока доля експорту сільськогосподарської продукції свідчить про забезпеченість даними товарами на внутрішньому ринку, що виступає в ролі одного з індикаторів високого рівня продовольчої безпеки країни [1]. У загальному експорті продукти аграрного сектору займають майже 40%. Що свідчить про експортоорієнтованість сільського господарства нашої країни. Але якщо проаналізувати структуру даної галузі економіки, то можна виявити проблеми процесу виробництва та присутність певних негативних тенденцій у галузі загалом. Звісно, виявлення та вирішення проблемних аспектів функціонування системи виробництва та торгівлі в аграрному секторі має стати першочерговим завданням держави.

Однією з проблем даного сектору, є факт негативної пропорції у експорті аграрного сектору, між продуктами рослинництва та тваринництва. У загальному експорті продукти рослинництва займають 2,4%, а рослинництво забезпечує 35,9% загального експорту країни. Дане явище свідчить про значну диспропорцію розвитку між галузями сільського господарства України. Значне переважання рослинництва, не дає Україні повноцінно реалізовувати свій експортний потенціал у аграрному секторі. Оскільки саме розвиток тваринництва, у порівнянні з рослинництвом, забезпечує більшу кількість робочих місць, дає можливість сформувати більший обсяг доданої вартості, виступає каталізатором розвитку харчової промисловості, стимулює розвиток